



UPPLANDS FORNMINNESFÖRENING
OCH HEMBYGDSFÖRBUND

Årsredovisning 2022

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund

Telefon 018-16 91 00
Org.nr 817600-4938

Drottninggatan 7
753 10 Uppsala

www.hembygd.se/uppland
kansli@hembygduppland.se

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Styrelse från årsmötet 2022

Ordförande:	Göran Ulväng	(till årsmötet 2023)
1:e vice ordförande:	Kerstin Forss	(till årsmötet 2023)
2:e vice ordförande:	Eva Wrede	(till årsmötet 2023)
Skattmästare:	Anders Blomqvist	(till årsmötet 2023)
Ständig sekreterare:	Berit Schütz (till 2022-07-31) Stefan Lundblad (från 2022-08-01)	
Ledamöter:	Eva Wikström	(till årsmötet 2023)
	Gun-Britt Gunnarsson	(till årsmötet 2023)
	Claes Erlandsson	(till årsmötet 2024)
	Christer Wesström	(till årsmötet 2024)
	Solveig Brundin Eriksson	(till årsmötet 2024)
	Britt-Marie Strand	(till årsmötet 2024).

Arbetsutskott: Ordföranden, förste vice ordföranden, andre vice ordföranden, skattmästaren och sekreteraren.

Revisorer: Karin François, KPMG
Bosse Wesslén

Revisorssuppleanter: Mattias Eklöf, KPMG
Nils G Larsson

Valberedning: Alf Hanslöf (sammankallande)
Christer Holm
Börje Wennberg

Ombud till Sveriges Hembygdsförbunds årsstämma 2022:

Kerstin Forss och Solveig Brundin Eriksson

Styrelsen har haft fem protokollförda sammanträden och arbetsutskottet har sammanträtt vid fyra tillfällen under året. Styrelsesammanträdet den 16 augusti ordnades som ett längre arbetsmöte. De två första mötena ägde rum digitalt på grund av corona-pandemin.

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund består av såväl anslutna hembygdsföreningar som enskilda, direktanslutna, medlemmar.

Den 31 december 2022 var 81 hembygdsföreningar i Uppsala län anslutna med ett totalt medlemsantal av 13 000 st (2021 var det totala antalet 13 453 st).

Antalet enskilda medlemmar den 31 december 2022 var (med 2021 års siffror inom parentes):

Betalande:	402 st (422).
Ständiga:	23 st (27).
Hedersledamöter:	3 st (3).
Medaljörer:	17 st (18).
Summa:	445 st (470).

Ekonomi

På styrelsens uppdrag har förbundets kapitalplaceringar ombesörjts av skattmästare Anders Blomqvist i samverkan med Pareto Securities AB i Stockholm. Stiftelsen Upplandsmuseet har enligt i stadgarna föreskrivet avtal med Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund svarat för medlemsregistrering, uppbörd av medlemsavgifter till det regionala förbundet och Sveriges Hembygdsförbund (SHF), administrativa tjänster (förbundskansli), redaktionellt arbete, förlagsverksamhet, försäljning, museiservice till förbundet samt för den löpande ekonomiadministrationen med redovisning, betalservice, årsbokslut, budgetunderlag och rapportering till styrelse och ledamöter.

Den ekonomiska förvaltningen framgår av balans- och resultaträkningen för 2022.

Stiftelser

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund har förvaltningsansvar för fem stiftelser som är samförvaltade. Enligt stiftelselagens bestämmelser lämnas separata årsredovisningar och årsbokslut för dessa. Stiftelserna är följande: Hilmer Åbergs fond, Landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond, Ola Ehns minnesfond, Blankfelts stipendiefond för uppländsk folkmusik samt Constance Anderssons donationsfond.

Constance Anderssons donationsfond och Hilmer Åbergs fond har Upplandsmuseet som destinatar. Medlen skall huvudsakligen användas till utökande, vård och omhändertagande av museets samlingar, men också till museets verksamhet.

I övrigt, se Stipendier och bidrag nedan.

Vinterting

Vintertinget genomfördes traditionsenligt den första söndagen i februari, dvs den 6/2 2022, digitalt via verktyget Zoom. På programmet stod utdelning av Disa Gilles pris samt ett intressant föredrag på temat "Glimtar från det förflutna – John Alinders bilder berättar" av Berit Schütz, avdelningschef Samlingar på Upplandsmuseet, biträdande museichef och vår tf

sekreterare. Därutöver delgavs information och möjlighet fanns till erfarenhetsutbyte deltagarna emellan i mindre grupper.

Disa Gilles pris

Disa Gilles pris för föredömlig insats inom uppländsk hembygdsvård tilldelades Härnevi hembygdsförening med följande motivering: "Härnevi hembygdsförening har många aktiva medlemmar som med ideella insatser och nära samverkan med såväl andra föreningar som lokala företagare utvecklat Mötesplats Härnevi. Det är en plats för både fysiska aktiviteter och gemenskap för alla åldrar och där finns bl. a. pulkabacke, grillkåta, tillgänglighetsanpassad vandringsrunda och boulebanor.

Föreningen har i flera år på ett föredömligt sätt samlat bygdens folk i projekt som syftar till att vårda områdets kulturarv och iordningställa lättillgängliga besöksmål, t. ex. vid den restaurerade Äs puss".

Utdelningen skedde vid det digitala Vintertinget men kommer att kompletteras med ett fysiskt överlämnande av diplommet vid lämpligt tillfälle framöver.

Möten med ombuden för enskilda medlemmar

Två möten med ombuden för de enskilda medlemmarna har ägt rum, den 23 mars digitalt, där bl a verksamhetsplanen, kommande årsmöte, stämma och årsboken diskuterades, och den 24 november, med diskussion om en stadgeändring. Ombuden ansåg det lämpligt att fortsätta anordna stämman för enskilda medlemmar på hösten och förslag framkom om att anordna den på Gamla Uppsala museum detta år. Förste vice ordförande Kerstin Forss har senare under året hållit kontakt med ombuden via e-post.

Årsmötet 2022

Förbundets årsmöte ägde rum den 23 april och kallelse gick ut i god tid till detta datum. Som värdar för dagen stod Björklinge hembygdsförening som hade anordnat ett trevligt kulturprogram för förmiddagen. Efter en god lunch vidtog årsmötetsförhandlingarna, som leddes av Johan Gabriel Borgenstierna.

Vid årsmötet valdes Göran Ulväng till ny ordförande och två nya styrelseledamöter invaldes: Gun-Britt Gunnarsson och Christer Wesström. Efter årsmötets slut avtackades tidigare styrelsemedlemmen Karl-Erik Berglin och den tidigare ordföranden Marie Andersson.

Föreläsningsserier våren och hösten 2022

Under pandemin började föreningen att anordna digitala föreläsningar som ersättning för de föreläsningar som tidigare skett på Upplandsmuseet. Vårens föreläsningsserie hade temat "Nya perspektiv på Upplands medeltida kyrkor" med följande föreläsningar;

- 31 mars - Pia Bengtsson Melin om "Döden, målaren och regissören. Ingmar Bergman och den medeltida uppländska kyrkokonsten".
- 7 april - Carina Jacobsson om "Altarskåpet i Litslena – i relation till kyrkans kalkmålningar, triumfkrucifix och socialhistoriska kontext".
- 21 april - Amica Sundström och Maria Neijman om "Guldskinnsbroderiet från Skepptuna kyrka.

Samtliga föreläsningar var mycket välbesökta.

Höstens föreläsningsserie med tema "Medeltida möbler i Vendel, läsvanor i Funbo och triangeldrama i Smedjegårdshäktet – senaste nytt från årsboken Uppland!" lockade tyvärr färre åhörare:

- 10 november - Pia Bengtsson Melin om "Två medeltida möbler från Vendels kyrka"
- 17 november - Germund Larsson om "Att spänna hågen och ge människan hennes andliga ryggrad. En studie av sockenbiblioteket i Funbo"
- 23 november - Bonnie Clementsson om "Kärlek, kyssar och konfekt. Triangeldrama i Smedjegårdshäktet 1848"

Utflykt och stämma för enskilda medlemmar

Den årliga stämman för de enskilda medlemmarna hölls den 18 september på Gamla Uppsala museum, numera en del av Stiftelsen Upplandsmuseet. Ett 10-tal medlemmar närvarade. Vid stämman valdes åtta ombud och ordförande informerade om den pågående verksamheten i föreningen.

Uppland i forskningen

I samarbete med Länsforskningsrådet i Uppsala län anordnades den 25 november för 16:e gången ett seminarium med uppländsk forskning i fokus. Sex föredragshållare delade med sig av sin kunskap till närmare 70 personer, varav ett 10-tal följde det via zoom.

Hembygd Öst-möte

Mötet ägde rum den 10 november i Stockholm där Kerstin Forss var föreningens representant. På mötet hölls information om SHF:s projekt "Så blir vi yngre", vars erfarenheter skall sammanfattas i en handbok som släpps 2023.

Ordförandekonferens

SHF:s ordförandekonferens hölls den 25-26 november i Järfälla, med Kerstin Forss och Göran Ulväng som representanter. Temat för mötet var SHF:s framtidsstrategi.

Lokala träffar för hembygdsföreningar

Under november månad anordnades fyra lokala träffar för hembygdsföreningarna, den 1 november i Uppsala, den 15:e i Huddunge, den 16:e i Hagby och den 19:e i Tierp. Ett 40 tal representanter från 22 föreningar slöt upp för att dels utbyta erfarenheter, dels diskutera SHF:s framtidsstrategi.

Övriga händelser under året

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund har rätt att nominera kandidater till Sveriges hembygdsförbunds utmärkelse "Årets hembygdsbok och valde 2022 att nominera "Hållnäs förr och nu 2019-2021", utgiven av Hållnäs hembygdsförening.

Till Sveriges hembygdsförbunds utmärkelse "Årets hembygdsförening" nominerades Härnevi hembygdsförening.

Sveriges Hembygdsförbund har erbjudit en mängd avgiftsfria utbildningar via digitala seminarium. Våra medlemmar har haft möjlighet att utan kostnad delta i alla dessa och därför har det inte anordnats webinarier på regionalnivå på samma teman.

I slutet av 2021 beslutade styrelsen att, fördelat på åtta av styrelsemedlemmarna, försöka kontakta samtliga hembygdsföreningars ordförande för att skapa ytterligare en kontaktväg till medlemsföreningarna. Arbetet påbörjades därefter och har fortgått under 2022.

I april trycktes en medlemsvärningsfolder upp i 500 exemplar, av vilken har delats ut i samband med föreningens aktiviteter och även finns tillgänglig i Upplandsmuseets entré. Förhoppningen är att locka fler att bli enskilda medlemmar.

Göran Ulväng bevistade Regionens Kulturkonferenser den 5 maj, "Tema Kulturarv", och den 10 november, där fokus låg på hur regionens och kommunernas tjänstemän kan samarbeta för att nå ut.

Föreningen deltog i Kulturnatten den 10 september, på Upplandsmuseets gård. Vi berättade om vår verksamhet, visade årsboken Uppland och delade ut över 100 foldrar.

Christer Wesström deltog den 29-30 september i SHF:s handledarekurs "Så blir vi yngre".

Stipendier och bidrag

Under 2022 utlyste Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund stipendier och bidrag ur fyra fonder. Styrelsen beslutade att utse stipendiater och bidragsmottagare enligt följande:

Ur Stiftelsen Landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond utdelades totalt 100 000 kr. Bidraget fördelades så att Huddunge hembygdsförening fick 60 000 kr för borring av ny brunn vid hembygdsgården, Tegelsmora hembygdsförening 35 000 kr för byggandet av en fast scen på hembygdsgården och Vaksala hembygdsförening 5 000 kr för underhållsarbete på brandbilsgaraget.

Från Ola Ehns minnesfond utdelades ett stipendium på 100 000 kr till professor Gudrun Andersson, till hennes forskning om materiell kultur hos anställda vid Uppsala universitet under 1700-talet.

Från Blankfelts stipendiefond för uppländsk folkmusik utdelades ett stipendium på 45 000 till Ditte Andersson och på 35 000 till Sarah Westergren Ahlin.

Ur Constance Anderssons donationsfond utdelades 1 600 000 kr till Upplandsmuseet.

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har, i överensstämmelse med stadgarna, svarat för löpande förvaltning enligt styrelsens bestämmelser. Följaktligen har AU bl. a. förberett styrelsesammanträden, vinterting och årsmöte.

Hemsidor/Facebook

Hemsidan www.hembygd.se/uppland hanteras av tidigare ordföranden Marie Andersson, som under 2022 skött den del av kanslifunktionen. Antalet sidvisningar¹ under året har varit 16 513 (15 009 året innan).

Hemsidan för Årsboken Uppland, www.aarsbokenuppland.se, har under året också hanterats av den tidigare ordföranden. Antalet besökare på sidan under året var 53 782 stycken² (2021 var motsvarande siffra 66 701).

Facebooksidan <https://www.facebook.com/upplandsforminnesforeningochhembygdsforbund/> har under 2022 administrerats av den tidigare ordföranden. Antalet följare har under året ökat från 668 till 825 stycken.

Publikationer

I slutet av året utgavs årsboken UPPLAND 2022 med Herman Bengtsson som redaktör. Den innehöll, utöver rapporter från hembygdsföreningarnas verksamhet, sju artiklar: Kärlek, kyssar och konfekt. Triangelndrama i Smedjegårdshäktet 1848, av Bonnie Clementsson, Vägar med gamla rötter i Hagunda och Långhundra, av Hans Göthberg, "Att spänna hågen och ge människan hennes andliga ryggrad". En studie av sockenbiblioteket i Funbo, av Germund Larsson, Järnets byggnader – slaggtegelhusen i Söderfors, av Karin Blent, Ett 1800-talsfynd från Åkerby. Ett nyfött barn i en svepask, av Anton Runesson, Emma Maltin, Elizabeth Ellen Peacock, Stina Tegnhed & Charlotta Hanner Nordstrand, Två medeltida möbler från Vendels kyrka, av Pia Bengtsson Melin, Orsbo – från sätesgård till gård under frälse, av Mats Olsson, samt Samer i nordvästra Uppland – arkeologiska forskningsundersökningar, av Linda Qviström, Torun Zachrisson & Jonas Monié Nordin.

På årsboken Upplands hemsida www.aarsbokenuppland.se, där årsböckerna publiceras i pdf-format med fem års fördröjning, har i slutet av året boken "Uppland 2017" lagts ut. Därmed finns nu 76 årsböcker tillgängliga där.

¹ Enligt Google analytics

² Enligt one.com

Medlemsbladet Meddelanden har under 2022 utkommit fyra gånger. Det distribueras digitalt via e-post men har också sänts ut via brev till enskilda medlemmar som saknar sådan. Meddelanden finns också tillgängliga på hemsidan. Därutöver har ett antal utskick gjorts via e-post med kortare informationspunkter.

Kvekgården

Friluftsmuseet Kvekgården i byn Kvek utanför Örsundsbro ägs av Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. Kvekgården är byggnadsminne enligt kulturminneslagen. Anläggningens status som byggnadsminne kräver hög trovärdighet i utförande samt i val av traditionella material vid fortlöpande åtgärder på byggnaderna.

Göran Ulväng har varit samordningsansvarig för förvaltningen av Kvekgården tillsammans med Agnetha Pettersson på Upplandsmuseet, som upprättat skötselplanen för Kvek, skött kontakten med länsstyrelsen, och även utfört enklare underhåll. Lagunda hembygdsförening har skött delar av det löpande underhållet såsom till exempel gräsklippning, och även stått för guidningar under helgerna under sommaren.

Under 2022 gjordes två större insatser på Kvekgårdens byggnader. Under våren slutfördes reparationerna av stugbyggnadens lerklining, som under årens lopp spruckit och lossnat från väggarna på grund av rörelser i stommen. Arbetet utfördes av Husrestauratören. Under sommaren lades halmtaken om på stugbyggnaden och på spannmålsboden. Arbetet utfördes av Eje Arén. Båda dessa kostsamma insatser ersattes till 80 procent av Länsstyrelsen.

Upplandsmuseet och hembygdsrörelsen

Upplandsmuseet svarar för Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds kansli, medlemsregister och redaktion. För kontakten med hembygdsföreningarna svarar Upplandsmuseets tjänstemän. Antikvarierna håller normalt kontakt med föreningarna genom personliga besök, föredrag och rådgivning. Museets samtliga avdelningar står till hembygdsrörelsens förfogande, vilket innebär att föreningarna kan få råd om underhåll av byggnader, föremåls- och fotosamlingar samt pedagogisk verksamhet. Stiftelsen Upplandsmuseet och Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund har ett avtal som reglerar fondförvaltning, administrativa tjänster (förbundskansli), redaktionellt arbete, förlagsverksamhet, försäljning samt museiservice till förbundet. Upplandsmuseet förvaltar och svarar för vård och underhåll av byggnadsminnet Kvekgården som ägs av Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. I Upplandsmuseets styrelse representerades

förbundet av en ordinarie ledamot, Göran Ulväng (från 2022-08-16, tidigare Marie Andersson), och en suppleant, Eva Wrede (från 2022-08-16, tidigare Göran Ulväng). Landsantikvarien är sekreterare och föredragande i Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds styrelse.

Föreningens säte är Uppsala.

Eget kapital	Fritt eget kapital
Eget kapital vid årets början	3 762 413
Årets resultat	-658 007

Utgående eget kapital	3 104 406

Resultaträkning

	Not	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01 2021-12-31
Föreningens intäkter			
Summa intäkter	2	889 793	339 153
		889 793	339 153
Föreningens kostnader			
Summa kostnader	3	-1 133 769	-460 303
		-1 113 769	-460 303
Verksamhetsresultat		-243 976	-121 150
Resultat från finansiella poster			
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar		432 293	577 155
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		1 887	0
Orealiserade värdeförändringar av finansiella anläggningstillgångar		-848 211	230 748
		-414 031	807 903
Resultat efter finansiella poster		-658 007	686 753
Årets resultat		-658 007	686 753

Balansräkning

	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark		1	1
		-----	-----
		1	1
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långsiktiga värdepappersinnehav	4	1 847 821	3 661 040
		-----	-----
		1 847 821	3 661 040
Summa anläggningstillgångar		1 847 821	3 661 041
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Varulager mm			
Boklager		9 512	8 151
		-----	-----
		9 512	8 151
Kortfristiga fordringar			
Medlemsfordringar		250	0
		-----	-----
		250	0
Kassa och bank			
Kassa och bank		1 301 931	172 191
		-----	-----
		1 301 931	172 191
Summa omsättningstillgångar		1 311 693	180 342
SUMMA TILLGÅNGAR		3 159 515	3 841 383

	Not	2022-12-31	2021-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Eget kapital vid årets början		3 762 413	3 075 660
Årets resultat		-658 007	686 753
		-----	-----
		3 104 406	3 762 413
Summa eget kapital		3 104 406	3 762 413
 KORTFRISTIGA SKULDER			
Leverantörsskulder		14 647	15 610
Övriga skulder		1 000	63 360
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		39 462	0
		-----	-----
		55 109	78 970
Summa kortfristiga skulder		55 109	78 970
 SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		 3 159 515	 3 841 383



Upplands
landskapsblomma
Kungsängsiljan.

Fotograf Katarina
Uppsäll.

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning.

Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Värderingsprinciper m.m.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Varulager

Lagret värderas till motsvarande två års försäljning.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 12 (Finansiella instrument värderade enligt 4 kap. 14 a – 14 e §§ årsredovisningslagen) i BFNAR 2012:1. Finansiella tillgångar värderas till verkligt värde utifrån marknadsvärdet på balansdagen.

UPPLYSNINGAR TILL ENSKILDA POSTER

Not 2	Föreningens intäkter	2022	2021
	Försäljning böcker	6 999	2 513
	Försäljning märken	80	80
	Medlemsavgift familj	3 200	2 800
	Medlemsavgift enskilda medlemmar	96 500	102 000
	Medlemsavgift föreningar	270 149	215 662
	Förvaltningsintäkter samförvaltade stiftelser	15 000	15 000
	Frivilliga bidrag enskilda medlemmar	1 105	1 098
	Uthyrning av lokaler	6 000	0
	Statligt bidrag	490 760	0
		-----	-----
		889 793	339 153

Not 3	Föreningens kostnader	2022	2021
	Årsbok	203 773	192 260
	Vintertinget	500	500
	Årsmötet	3 650	6 600
	Disa Gilles pris	10 000	10 000
	Uppland i forskningen	3 500	2 000
	Lokala träffar	400	900
	Medlemsavgift Sveriges hembygdsförbund	175 978	118 621
	Kvekgården	611 446	19 489
	Deltagaravgifter stämmor, seminarier	250	0
	Resekostnader	2 184	1 269
	Administration	4 322	4 651
	Hemsida och IT-tjänster	2 930	613
	Kansliarvode Upplandsmuseet	75 000	75 000
	Revisionsarvode	25 000	24 375
	Möteskostnader AU och styrelsen	280	900
	Uppvaktning föreningar och personer	2 966	0
	Årsmöteskostnader SHF	2 550	0
	Medlemsavgift Länsforskningsrådet	300	300
	Förändring av lager	-1 361	1 736
	LEI-avgift	999	999
	Trycksaker	3 743	0
	Annonsering	79	0
	Tidningar och litteratur	5 280	0
		-----	-----
		1 133 769	460 303

Not 4	Andra långfristiga värdepappersinnehav	2022-12-31	2021-12-31
	<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
	Vid årets början	3 258 597	2 358 400
	Tillkommande tillgångar	1 174 100	2 057 304
	Avgående tillgångar	- 2 139 108	- 1 157 107
	Vid årets slut	2 293 589	3 258 597
	 <i>Akkumulerade uppskrivningar</i>		
	Vid årets början	402 443	171 695
	Årets uppskrivningar	- 848 211	230 748
	Vid årets slut	- 445 768	402 443
	 Redovisade värden vid årets slut	 1 847 821	 3 661 040
	 Marknadsvärde	 1 847 821	 3 661 040

Underskrifter

Uppsala 2023-03-06

Göran Ulväng
Styrelseledamot, ordförande

Kerstin Forss
Styrelseledamot, 1:e vice ordförande

Eva Wrede
Styrelseledamot, 2:e vice ordförande

Stefan Lundblad
Styrelseledamot, ständig sekreterare

Anders Blomqvist
Styrelseledamot, skattmästare

Britt-Marie Strand
Styrelseledamot

Claes Erlandsson
Styrelseledamot

Gun-Britt Gunnarsson
Styrelseledamot

Solveig Brundin Eriksson
Styrelseledamot

Eva Wikström
Styrelseledamot

Christer Wesström
Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den

Karin François
Auktoriserad revisor

Bosse Wesslén
Förtroendevald revisor